

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Miloše Zdražila a soudců Mgr. Radka Kopsy a JUDr. Šárky Hůrkové, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **IMS – Drašnar s. r. o.**, IČO 25273396
sídlem Semanínská 2090, Česká Třebová
zastoupená advokátem JUDr. Milanem Břeněm
sídlem náměstí Míru 58/47, Svitavy

proti
žalované: **AGV-IDEAL, spol. s r.o.**, IČO 63992884
sídlem Milady Horákové 357/4, Svitavy
zastoupené advokátem JUDr. Petrem Cardou
sídlem Pod Věží 121/3, Svitavy

o zaplacení 198 350 Kč s příslušenstvím a o vzájemném návrhu na zaplacení 181 300 Kč s příslušenstvím,

o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu ve Svitavách ze dne 3. února 2022, č. j. 9 C 86/2021-205,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadeném výroku V. **mění** tak, že žalobkyně je povinna zaplatit žalované částku 152 672 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75% ročně od 21. 4. 2019 do zaplacení, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadeném výroku VI. **mění** tak, že žalobkyně je povinna nahradit žalované náklady řízení o vzájemném návrhu ve výši 63 425 Kč k rukám zástupce žalované do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Rozsudek okresního soudu se v odvolání napadeném výroku VII. **mění** tak, že žalobkyně je povinna nahradit České republice na účet Okresního soudu ve Svitavách náklady řízení ve výši 5 774,55 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

IV. Žalobkyně je povinna nahradit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 23 794,80 Kč k rukám zástupce žalované do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Shora uvedeným rozsudkem okresní soud rozhodl tak, že zamítl žalobu o zaplacení 198 350 Kč s příslušenstvím (výrok I.), uložil žalobkyni nahradit žalované náklady řízení ve výši 83 280 Kč (výrok II.), uložil žalobkyni nahradit náklady řízení státu ve výši 5 774,55 Kč (výrok III.), uložil žalobkyni zaplatit žalované 28 628 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % ročně od 21. 4. 2019 do zaplacení (výrok IV.), zamítl vzájemný návrh co do částky 152 672 Kč s příslušenstvím (výrok V.), uložil žalované povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 69 126 Kč (výrok VI.), a uložil žalované nahradit náklady řízení státu ve výši 5 774,55 Kč (výrok VII.).
2. Okresní soud rozhodoval o žalobě, kterou se žalobkyně po změně tvrzení provedené podáním ze dne 9. 6. 2021 a jejím částečném zpětvzetí domáhala po žalované zaplacení částky 198 350 Kč jako slevy z ceny díla. Tvrdila, že jako objednatel uzavřela s žalovanou jako dodavatelem v červenci 2018 smlouvu o dílo, jejímž předmětem byly mj. posuvné brány o rozměrech 7 000 x 2 000 mm (dále též brána na parkoviště) a 10 200 x 2 000 mm (dále též brána do areálu), přičemž celkem měla cena díla činit 481 300 Kč, na niž žalobkyně zaplatila zálohu na cenu díla ve výši 300 000 Kč. Tyto brány podle žalobkyně vykazovaly vážné vady, které žalovaná přes výzvu žalobkyně a svou snahu neodstranila. Proto žalobkyně požadovala slevu z ceny díla ve výši 198 350 Kč.
3. Žalovaná potvrdila uzavření smlouvy s žalobkyní a cenu díla, avšak tvrdila, že celé dílo včetně obou sporných posuvných bran dodala řádně žalobkyni, která je převzala, a pokud se na bránách vyskytly nějaké vady, tyto byly žalovanou odstraněny. Vzájemným návrhem pak žalovaná požadovala doplatek ceny díla v částce 181 300 Kč, který vyfakturovala žalobkyni fakturou ze dne 5. 4. 2019.
4. Okresní soud provedl ke sporným skutečnostem dokazování korespondencí účastníků, resp. jejich jednatelů, v elektronické i listinné podobě, zápisy o obhlídkách bran, cenovou nabídkou [REDAKCE] na rekonstrukci bran, FEM analýzou předmětných bran a znaleckým posudkem znalce doc. Ing. Stanislava Polzera, PhD., a s přihlédnutím ke skutečnostem, které nebyly mezi účastníky sporné, dospěl k následujícímu závěru o skutkovém stavu.
5. Žalobkyně si u žalované objednala v červenci 2018 mj. zhotovení a montáž dvou posuvných bran o rozměrech 7 000 mm x 2 000 mm, respektive 10 200 mm x 2 000 mm, přičemž první z uvedených bran měla být instalována ve vjezdu na parkoviště u areálu žalobkyně, druhá z bran pak měla fungovat jako brána do samotného areálu. Vedle těchto bran pak byla objednána rovněž branka a sloupky o rozměrech 2 500 mm x 2 150 mm a křídlová brána včetně sloupků a sloupků na parkoviště. Sjednaná cena za zhotovení a montáž uvedených bran činila po zohlednění žalovanou provedených víceprací a méněprací 481 300 Kč. Žalobkyně uhradila žalované zálohu na úhradu uvedené ceny ve výši 300 000 Kč. K dodaným branám žalovaná poskytla dvouletou záruku za jakost. Bránu na parkoviště a bránu do areálu žalobkyně začala využívat v průběhu prosince 2018 poté, kdy zprovoznila řízení bran ze svého systému. Obě brány však již v okamžiku jejich zprovoznění vykazovaly vady, které následně žalobkyni působily problémy při jejich otevírání a zavírání.

6. Brána na parkoviště byla žalovanou z hlediska konstrukce navržena vhodným způsobem pro původně uvažované rozměry 7 000 mm x 2 000 mm. Oproti původní objednávce však následně došlo k dodatečnému prodloužení brány na 7 600 mm, přičemž žalovanou zvolené konstrukční řešení pro takto dlouhou bránu již vyhovující nebylo. Při provozu brány proto docházelo k přetěžování její konstrukce, což jednatel žalobkyně poprvé reklamoval u žalované e-mailem z 18. 2. 2019, přičemž požadoval opravu brány. Zmíněná vada byla následně odstraněna tak, že sama žalobkyně bránu vyztužila pomocí ocelového lana. Žalovaná s tímto řešením následně souhlasila a jak sama uvedla, považovala jej za dostatečné a finální. Na bráně na parkoviště byly současně žalovanou vadně provedeny některé svary. Problém představoval nejen fakt, že svary byly provedeny v rozporu s postupem upraveným příslušnou normou ČSN, ale rovněž to, že nedošlo k jejich náležitému zabroušení. I tato vada byla u žalované reklamována e-mailem z 18. 2. 2019 s tím, že opět byla požadována oprava věci. Žalovaná provedla opravu reklamovaných svarů, nicméně tato byla naprosto nedostatečná, opět byla provedena nevhodným postupem a situaci ještě zhoršila. V důsledku vadně provedených svarů se na bráně začaly objevovat trhliny, které intenzivně korodovaly a značně snižovaly životnost brány. Při provozu brány navíc došlo k poškození ložisek u obou vozíků brány, přičemž přinejmenším u jednoho vozíku bylo příčinou jeho poškození přidření o nevybroušený svar nebo nějakou jinou deformaci na bráně.
7. U brány do areálu zvolila žalovaná nevhodné konstrukční řešení, neboť dostatečně nevyztužila rohy rámů brány. V důsledku toho u této brány od počátku jejího provozu docházelo k jejímu přetěžování a následnému vzniku trhlin ve svarech, které byly způsobeny dílem nevhodně zvolenou konstrukcí brány, dílem i proto, že tyto svary byly rovněž zhotoveny nevhodným postupem, stejně jako u brány na parkoviště. Žalovaná navíc u této brány provedla špatné počáteční seřízení její polohy, ložisek a vodicích rolen, brána proto byla vyosená a při provozu docházelo k jejímu zasekávání, které bylo způsobeno odpružením brány při jejím otevření a následným přetížením pohonu. Problémy s funkčností brány byly žalobkyní u žalované poprvé reklamovány e-mailem z 18. 2. 2019, kdy žalobkyně požadovala opravu brány, následně se tak dělo opakovaně zejména prostřednictvím e-mailů jednatele žalobkyně. Ačkoliv i u brány do areálu žalovaná prováděla určité opravy poškozených svarů, tyto nevedly a ani nemohly vést k nápravě nežádoucího stavu s ohledem na to, že primární příčinou trhlin ve svarech byla u brány do areálu její nevhodně zvolená konstrukce. Tento problém, na rozdíl od brány na parkoviště, nemohla vyřešit ani dodatečná instalace ocelového lana provedená žalovanou. Žalobkyně, aby bylo možné bránu alespoň nějakým způsobem používat, odstranila z brány koncové dorazy, díky čemuž sice nedocházelo k odpružení brány po jejím sjetí z dorazu a k jejímu zasekávání, nicméně došlo k poškození kladky brány, na které ležela v důsledku odstranění dorazů příliš velká hmotnost.
8. Shora uvedené vady na obou branách by bylo možné odstranit a brány opravit tak, aby byly plně funkční. V úvahu by přitom připadalo vícero možných řešení, jako ekonomicky nejméně náročné a zároveň, s přihlédnutím k okolnostem dané věci, jako nejvhodnější se však jeví řešení, kdy by u brány na parkoviště byla provedena oprava vadných svarů jejich dobroušením a opětovným svařením konstrukce v místech, kde vznikly ve svarech trhliny, a to tak, aby svary na nenosných konstrukcích odpovídaly příslušné normě ČSN a svary na nosných konstrukcích rámů navíc byly vybroušeny na radius min. R3, lépe však R6. Při takové opravě by zároveň bylo třeba nové svary opatřit protikorozním zinkovým nátěrem a tento do budoucna kontrolovat v pravidelných půlročních intervalech, případně opakovat. Stejně tak by bylo třeba kontrolovat i ostatní svary po dobu dalších dvou let, jestli v nich nevznikají nové trhliny. Dále by bylo třeba bránu demontovat a vyměnit oba její vozíky. U brány do areálu by pak bylo nutné nejprve odstranit její nesouosost opětovným ustavením vozíků a vodicích rolen, tedy provést správné počáteční seřízení a ustavení brány. Dále by bylo třeba vybrousit a opravit svary s trhlínami, nenosné svary v souladu s příslušnou normou ČSN, svary nosných profilů navíc vybrousit tak, aby vznikly větší radiusy, nejméně R6. Opravené svary by pak opět bylo nutné ošetřit protikorozním nástřikem

a tento do budoucna pravidelně obnovovat. Navíc by bylo třeba zvýšit tuhost rohů nosných rámu, tedy provést vyztužení těchto rámu v rozích, a dále vyměnit konzoly s kladkou. Předpokládané náklady na opravu provedenou shora popsaným způsobem by u brány na parkoviště za předpokladu, kdy by byly měněny oba vozíky brány, byla by prováděna oprava svarů nenosných vzpěr, které nebyly provedeny dle normy ČSN, a bylo by uvažováno i s náklady na vyztužení brány dvěma ocelovými lany a na použití protikoroziního nástřiku, činily 32 384 Kč bez DPH. Pokud jde o bránu do areálu, zde by předpokládané náklady na opravu brány za situace, kdy by byla prováděna shora naznačená oprava svarů a rovněž byl použit protikoroziní zinkový nátěr, činila celkem 34 126 Kč bez DPH.

9. Žalovaná vyúčtovala žalobkyni doplatek sjednané ceny díla ve výši 181 300 Kč fakturou splatnou k 20. 4. 2019. Tuto jí však žalobkyně vrátila jako neuhrazenou zpět. Dopisem z 28. 1. 2020 následně vyzvala žalovanou k dokončení a předání díla s upozorněním, že podle jejího názoru dílo doposud nebylo dokončeno a předáno, neboť má vady, a sdělila žalované, že pokud ve lhůtě do 13. 2. 2020 dílo nedokončí, žalobkyně odstoupí od smlouvy a bude požadovat vrácení zaplacené zálohy. Prostřednictvím dopisu z 23. 9. 2020 a posléze i předžalobní výzvy z 29. 10. 2020 žalobkyně sdělila žalované, že odstupuje od smlouvy, neboť dílo nebylo řádně dokončeno ani v dodatečně poskytnuté lhůtě, a vyzvala žalovanou k vrácení části zaplacené zálohy ve výši 262 600 Kč.
10. Výše popsaný zjištěný skutkový stav posoudil okresní soud po právní stránce podle ustanovení § 2586 odst. 1, § 2610 odst. 1, § 2604, § 2605 odst. 1, § 2615 odst. 1, § 2001, § 2002 odst. 1, § 2100 odst. 1 a § 2016 odst. 1 – 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též o. z.) následujícím způsobem.
11. Předně podle okresního soudu odstoupení žalobkyně od smlouvy o dílo, které bylo původním tvrzeným důvodem pro požadavek na zaplacení ze strany žalobkyně, nebylo důvodné, protože nebyl naplněn uplatněný důvod pro odstoupení od smlouvy, a sice nedokončení díla ani v dodatečně přiměřené lhůtě. Podle okresního soudu vyšlo najevo, že žalovaná obě brány, resp. celé dílo dokončila a předala žalobkyni ještě v roce 2018, a žalobkyně je začala užívat, čímž bylo naplněno ustanovení § 2604 a § 2605 odst. 1 o. z.. Následný výskyt vad díla na faktu dokončení a předání díla nemohl nic změnit.
12. Přinejmenším některé z vad obou bran, kterými brány trpěly, byly podstatnými porušeními smlouvy, neboť žalobkyně by na dodání takovými vadami trpících bran nemohla mít zájem, pokud by jejich existenci předvíдалa, takové vady existovaly již v době přechodu nebezpečí díla na žalobkyni, a žalobkyně je (nebo přinejmenším jejich projevy) včas vytkla žalované. Takovými vadami byly u obou bran jednak nevhodně zvolená konstrukce vzhledem k jejich skutečným rozměrům, jednak chybně provedené svary; obě tyto vady se projevovaly mj. praskáním svarů. Obě tyto vady se žalovaná snažila odstranit, což se jí podařilo pouze ohledně nevhodné konstrukce menší z obou bran (na parkoviště), kdy tuto nevhodnost odstranilo vyztužení brány lany. Pro větší z bran (do areálu) bylo i takové vyztužení nedostatečné, a nesprávné provedení svarů žalovaná nenapravila, resp. svými pokusy o nápravu ještě zhoršila. U brány do areálu pak další takovou vadou tvořící podstatné porušení smlouvy bylo její nesprávné počáteční seřízení. Naopak takovými vadami nebyly žalobkyní tvrzené nevhodné pohony a převodovky bran, špatné osazení vodicí rolny a ložiska u brány na parkoviště, nepředání revize brány jako elektrického zařízení.
13. Žalobkyně z důvodu těchto vad uplatnila vůči žalované nejprve právo na odstranění vad opravou ve smyslu § 2106 odst. 1 písm. b) o. z. Poté, kdy vady odstraněny nebyly, žalobkyně zvolila ve smyslu § 2106 odst. 2 věta třetí o. z. právo na přiměřenou slevu z ceny díla. Podle okresního soudu zákon pro uplatnění takového práva poté, kdy nebyly provedeno původně požadované odstranění vad díla, není vázáno žádnou lhůtou, a volba nároku žalobkyně proto nemůže být opožděná. Navíc okresní soud dodal, že i kdyby žalobkyně své právo vzniklé z podstatného

porušení smlouvy o dílo žalovanou uplatnila vůči žalované opožděně, stále by jí zůstávala práva jako při nepodstatném porušení smlouvy (§ 2106 odst. 3 o. z.), tedy mimo jiné právě i právo na slevu z ceny díla (§ 2107 odst. 1 o. z.).

14. Při stanovení přiměřené slevy z ceny díla, odpovídající prokázaným vadám díla, okresní soud zohlednil jednak znalcem vyčíslené náklady na opravu provedenou podle znalce nejvhodnějším způsobem (viz odstavce 9 tohoto odůvodnění), k nimž připočetl DPH v sazbě 21 %, takže tyto náklady okresní soud stanovil na 39 185 Kč u brány na parkoviště, a 41 292 Kč u brány do areálu. Dále okresní soud přihlédl k tomu, že až do druhé poloviny roku 2021, kdy byla třetím subjektem provedena oprava obou posuvných bran dle představ žalobkyně, byl v důsledku opakujících se problémů při otevírání brány do areálu žalobkyně dlouhodobě (po dobu téměř tří let) narušen řádný chod jejího závodu, dále k tomu, že i po provedení oprav dle návrhu znalce budou brány vyžadovat údržbu a servis ve větším než původně uvažovaném rozsahu, a konečně že znalcem navrhovanou opravou s relativně nízkými náklady by bylo poměrně významně zasaženo do estetické funkce bran. Podle okresního soudu je za každý z těchto aspektů nutno zvýšit přiměřenou slevu o 5 % z ceny díla, tedy o 24 065 Kč. Celkem tedy přiměřená sleva za obě brány činí 152 672 Kč.
15. Pokud dosud žalobkyně uhradila zálohu na cenu díla ve výši 300 000 Kč, zbývá jí po uplatnění dané slevy doplatit ještě 28 628 Kč. Okresní soud uvedl, že ač v určité části posoudil žalobkyni tvrzený nárok na přiměřenou slevu z ceny díla jako oprávněný, jí podanou žalobu o zaplacení 198 350 Kč s příslušným zákonným úrokem z prodlení od 11. 11. 2020 do zaplacení musel v plném rozsahu zamítnout, neboť přiznanou slevu z ceny díla bylo nutné odečíst nikoliv z částky odpovídající zaplacené záloze ve výši 300 000 Kč (jak po úpravě žalobních tvrzení ve své podstatě učinila žalobkyně), nýbrž od celkové sjednané ceny díla, tj. od částky 481 300 Kč. Pokud jde o žalovanou uplatněný vzájemný návrh na doplacení zbývajících částí původně sjednané ceny díla ve výši 181 300 Kč, tomuto okresní soud vyhověl právě jen co do částky 28 628 Kč, k jejímuž doplacení je žalobkyně povinna nad rámec již uhrazené zálohy. Žalované přitom okresní soud přiznal rovněž právo na zaplacení požadovaného zákonného úroku z prodlení z uvedené částky od 21. 4. 2019 do zaplacení, a to s odkazem na § 1970 o. z., neboť žalobkyně se dostala do prodlení s úhradou peněžitého dluhu a z ničeho nevyplývá, že by za toto prodlení nebyla odpovědná. Výše přiznaného úroku z prodlení se řídí nařízením vlády č. 351/2013 Sb.
16. O nákladech řízení rozhodl okresní soud samostatně ohledně žaloby a samostatně ohledně vzájemného návrhu. Co se týče žaloby, pak podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též o. s. ř.) žalovaná, která měla plný úspěch ve věci, má právo na plnou náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Ve vztahu k vzájemnému návrhu byla žalobkyně převážně úspěšná co do 84 %, avšak výše jejího úspěchu závisela jak na znaleckém posudku, tak na úvaze soudu, proto jí okresní soud ve smyslu § 142 odst. 3 o. s. ř. přiznal plnou náhradu nákladů řízení.
17. Ve vztahu k řízení o žalobě okresní soud přiznal žalované náklady na právní zastoupení v rozsahu odměny advokáta za čtyři úkony právní služby ze základu 199 400 Kč (původně žalovaná částka) po 9 100 Kč a čtyři paušály po 300 Kč, a za fázi po podání vzájemného návrhu za sedm úkonů právní služby ze základu 380 700 Kč, tj. jeden úkon za 9 860 Kč, přičemž na řízení o žalobě připadá polovina odměny i polovina paušálu, tedy celkem 5 080 Kč za úkon, a konečně za jednání dne 3. 2. 2022 (po částečném zpětvzetí žaloby) za dva úkony právní služby ze základu 379 650 Kč, přičemž opět náleží polovina odměny a polovina paušálu, celkem 5 060 Kč za úkon, tedy celkem vše 83 280 Kč.
18. Ve vztahu k vzájemnému návrhu okresní soud přiznal žalobkyni polovinu zaplacené zálohy na náklady znaleckého posudku, tj. částku 10 000 Kč, dále odměnu advokáta žalobkyně za šest úkonů právní služby ze základu 380 700 Kč, tj. jeden úkon za 9 860 Kč, přičemž na řízení o žalobě připadá polovina odměny i polovina paušálu, tedy celkem 5 080 Kč za úkon, a konečně

za jednání dne 3. 2. 2022 (po částečném zpětvzetí žaloby) za dva úkony právní služby ze základu 379 650 Kč, přičemž opět náleží polovina odměny a polovina paušálu, celkem 5 060 Kč za úkon, a DPH z odměny a náhrad advokáta v sazbě 21 %, celkem tedy 69 126 Kč.

19. Konečně podle § 148 odst. 1 o. s. ř. okresní soud rozhodl o nákladech státu tvořených znalečným, které nebylo kryty zálohou složenou žalobkyní, přičemž závěry znaleckého posudku byly podstatné jak pro řízení o žalobě, tak pro řízení o vzájemném návrhu. Proto okresní soud uložil každé z účastnic nahradit státu polovinu státem placeného znalečného.
20. Proti uvedenému rozsudku, a to výslovně proti výrokům V., VI. a VII., podala žalovaná včasné odvolání. Předně namítala, že nárok žalobkyně na slevu z ceny díla není dán, a pokud snad ano, pak ne ve výši určené okresním soudem. Podle žalované nebyly znalcem určeny správně náklady na opravu obou bran, resp. není zřejmé, jak okresní soud dospěl k částkám 32 384 Kč a 34 126 Kč bez DPH. Navíc okresní soud nesprávně k ceně opravy i dalším položkám připočítal DPH, ač bylo mezi účastnicemi fakturováno bez DPH v režimu přenesené daňové povinnosti. Brány také v době zprovoznění nevykazovaly vady, resp. jedna drobná vada byla žalovanou odstraněna. Vady, které byly reklamovány e-mailem ze dne 19. 2. 2019, byly žalovanou odstraněny; ostatně jednatel žalobkyně potvrzoval e-mailem z 4. 1. 2020, že brány v létě a na podzim 2019 fungovaly v zásadě dobře, takže musely být i správně seřizeny. I další vady vytknuté žalobkyní v zápisu ze dne 5. 2. 2020 byly žalovanou odstraněny. To se týká i popraskaných svarů; po jejich opravě další reklamace svarů již nebyla uplatněna. Pokud pak žalobkyně odstranila z bran dorazy, toto s žalovanou nekonzultovala a nevyzvala ji k provedení opravy. Pokud tedy žalobkyně nějaké vady reklamovala, pak požadovala jejich odstranění a žalovaná je odstranila. Změna nastala až 28. 1. 2020, kdy žalobkyně začala tvrdit, že jí vlastně dílo nebylo předáno a požadovala jeho dokončení. Posléze pak žalobkyně neumožnila žalované, aby případné přetrvávající vady odstranila.
21. Pokud pak okresní soud zohledňoval při stanovení výše slevy z ceny díla i další okolnosti, než jen náklady na opravu, pak to činil bez jakékoli opory v důkazech. To se týká jak údajného narušeného chodu areálu žalobkyně, tak údajných zvýšených nákladů na údržbu bran, což je navíc odborná otázka. Co se týká zásahu do estetické funkce bran instalováním ocelových lan, pak k jejich instalaci přikročila sama žalobkyně bez souhlasu žalované, a navíc se jejich instalace týká pouze brány na parkoviště. Okresní soud také pochybil, pokud za každou z těchto tří okolností vyčíslil slevu ve výši 5% z ceny celého díla, ač předmětem smlouvy o dílo byly i relativně samostatné části, které žádné vady nevykazovaly. Na obě sporné brány připadala část ceny díla ve výši 138 500 Kč za bránu na parkoviště a 240 000 Kč za bránu do areálu, takže případná sleva ve výši 5% měla být počítána z těchto částek.
22. Dále žalovaná namítala, že okresní soud nesprávně a bezdůvodně odečetl slevu ve výši 152 672 Kč od částky, kterou žalovaná požadovala vzájemným návrhem. Okresní soud ve svém rozsudku neuvádí, že by některá z účastnic provedla úkon k započtení vzájemných pohledávek. Žalovaná se od počátku řízení bránila tím, že nárok žalobkyně je nedůvodný, resp. že nárok na slevu z ceny díla žalobkyni nevznikl. Naopak žalobkyně v podstatě uznala, že částku 181 300 Kč jako doplatek ceny díla žalované dluží. Postup okresního soudu, jímž jaksi vypořádal vzájemně uplatněné pohledávky účastnic, je podle žalované v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu. V řízení se jednalo o dva samostatné nároky – na jedné straně nárok žalobkyně na slevu, na druhé straně nárok žalované na doplatek ceny díla. Okresní soud nevzal v úvahu, že k započtení takových pohledávek může dojít pouze v případě, že „žalovaný učiní výslovný kompenzační projev“, jak plyne z rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 3799/2007. Bez výslovného hmotněprávního úkonu účastníka řízení tedy není možné kompenzaci provést. Obdobné závěry plynou z rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2850/2015 i z nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2741/15.

23. Žalovaná proto navrhla, aby krajský soud změnil odvoláním napadené výroky rozsudku okresního soudu a vyhověl vzájemnému návrhu i ohledně částky 152 672 Kč s příslušenstvím.
24. Žalobkyně se k odvolání vyjádřila tak, že okresní soud provedl rozsáhlé dokazování a své závěry v odůvodnění rozsudku přesvědčivě vyargumentoval. Žalobkyně proto výsledek řízení akceptovala, byť nebyla zcela úspěšná. Žalobkyně si u žalované objednala brány, které měly fungovat v automatickém režimu. Namítá-li žalovaná, že brány v době zprovoznění koncem roku 2018 nevykazovaly vady, pak zcela pomíjí závěry znalce, že obě brány jsou chybně zkonstruovány a od počátku byly chybně provedené i svary, u nichž nebyly dodrženy příslušné ČSN. Ani po opravě provedené žalovanou nejsou svary v pořádku, takže tato vada nebyla žalovanou odstraněna. Náklady na opravu okresní soud vyčíslil tak, že k částkám vyjádřeným znalcem jako náklady na opravu dopočítal další částky, které znalec uvedl při svém výsledku. V e-mailu ze dne 4. 1. 2020 žalobkyně uvedla výčet mnoha různých vad, kterými brány trpěly; pokud uvedla, že brány fungovaly „v zásadě dobře“, pak z celého e-mailu je patrné, že sice fungovaly, ale s problémy. Žalobkyně tak má stále za to, že vady díla uplatnila řádně a včas.
25. Co se týče DPH, pak její připočtení okresním soudem bylo pouze mezikrokem k stanovení přiměřené slevy z ceny díla; navíc náklady na materiál na opravu bran by žalobkyně vynakládala s DPH. Závěr okresního soudu o narušení chodu závodu žalobkyně byl řádně podepřen důkazy, zejména e-maily zasílanými žalobkyní žalované (např. z 4. 1. 2020, 4. 3. 2019, 23. 3. 2019 či 11. 6. 2019) i dopisem žalované z 23. 9. 2020. Brány nebyly schopné spolehlivého a bezpečného provozu, opakovaně se zasekávaly, nebo přinejmenším nefungovaly v automatickém režimu. Tím nepochybně docházelo k narušování provozu závodu žalobkyně. Tento závěr o nespolehlivosti bran vyplývá i z provedeného znaleckého posudku. Významná je i estetická funkce bran, neboť bránami do areálu žalobkyně vjíždějí i zákazníci či obchodní partneři, a instalovaná lana působí na bránách velmi nepatřičně, stejně jako nutné vyřezání části obrubníku. Žalobkyně má též za to, že okresní soud správně počítal slevu v rozsahu 5 % z celé ceny díla – je absurdní, aby sleva byla počítána jen z poměrné části ceny připadající na vadnou část díla. Původně ani nebylo nijak stanoveno, kolik vlastně z ceny díla připadá na tu kterou část, to žalovaná tvrdí až nyní.
26. Podle žalobkyně pak byl správný i postup okresního soudu, který „započítal“ nároky účastnic proti sobě. Poukázala na to, že pokud by žalobkyně zahájila soudní řízení o doplatek ceny díla, a žalovaná by se bránila poukazem na vady a slevu z ceny díla, pak by výsledkem takového řízení bylo přiznání částky žalobci, avšak snížené o určenou slevu. Podle žalobkyně žádný zápočet není potřeba, protože prostě bude určeno, že cena díla není taková, jakou zhotovitel požadoval, ale vzhledem k vadě je prostě nižší o částku té slevy, protože je nižší hodnota díla. Dále pak žalobkyně poukázala na ustanovení § 2108 o. z., podle něž objednatel nemusí platit část ceny díla odhadem přiměřeně odpovídající jeho právu na slevu. Navíc výši přiměřené slevy by zjistil objednatel až z rozhodnutí soudu, a tím by samotné započtení v rámci řízení před okresním soudem nebylo možné; k tomu poukázal i na ustanovení § 1987 odst. 2 o nemožnosti zápočtu pohledávek nejistých nebo neurčitých.
27. Při jednání krajského soudu pak žalobkyně odstoupila od předmětné smlouvy o dílo z důvodu přetrvávajících vad, které nebyly žalovanou odstraněny. K tomu uvedla, že pokud nebyl okresním soudem žalobkyni přiznán nárok na slevu, pak má právo zvolit jiný nárok vyplývající z vad díla, a to právě odstoupení od smlouvy.
28. Žalobkyně navrhla potvrzení odvoláním napadených výroků rozsudku okresního soudu, případně jejich zrušení a vrácení věci okresnímu soudu k dalšímu řízení.
29. Krajský soud přezkoumal odvoláním napadený rozsudek v rozsahu, v jakém se žalovaná domáhala přezkumu (§ 212 o. s. ř.). Krajský soud má za to, že v daném řízení, kde žalobkyně uplatnila pohledávku na slevu z ceny díla, a žalovaná vzájemným návrhem uplatnila pohledávku na doplacení ceny téhož díla, nejde o věc, v níž by z právního předpisu vyplýval určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky; jde totiž nepochybně o samostatné pohledávky, které na sobě

nejsou nijak závislé (k opuštění koncepce procesních aspektů i u jinak vzájemně podmíněných plnění v novém občanském zákoníku srov. též § 2993 o. z. a Melzer, F., Tégler, P. a kol.: Občanský zákoník – velký komentář, svazek IX. Praha: Leges, 2018, str. 1400). Proto byl krajský soud vázán rozsahem podaného odvolání. Krajský soud přezkoumal odvoláním napadené výroky rozsudku okresního soudu jak z pohledu odvolacích námitek, tak ze všech ostatních přípustných odvolacích důvodů, byť v odvolání neuvedených (§ 212a odst. 1 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání je opodstatněné.

30. Podle § 2610 o. z. právo na zaplacení ceny díla vzniká provedením díla.
31. Podle § 2604 o. z. dílo je provedeno, je-li dokončeno a předáno.
32. Podle § 2605 odst. 1 o. z. dílo je dokončeno, je-li předvedena jeho způsobilost sloužit svému účelu. Objednatel převezme dokončené dílo s výhradami, nebo bez výhrad.
33. Podle § 2088 ve spojení s § 2608 odst. 1 o. z. zhotovitel splní povinnost odevzdat věc objednateli, umožní-li mu nakládat s věcí v místě plnění a včas mu to oznámí.
34. Z výše uvedených zákonných ustanovení plyne, že není-li mezi stranami smlouvy o dílo ujednáno něco jiného (což v tomto případě, s výjimkou ujednání o zaplacení zálohy ve výši 300 000 Kč, nebylo tvrzeno a ani nevyšlo nijak najevo), vzniká zhotoviteli právo na zaplacení ceny díla jeho dokončením a odevzdáním objednateli. To se podle skutkových zjištění okresního soudu nepochybně stalo ještě v roce 2018. Žalovaná tak splnila své závazky ze smlouvy o dílo a žalobkyně dílo převzala. Skutečnost, že bylo plněno vadně, nemá na vznik práva žalované na doplacení zbytku ceny díla ani na jeho výši žádný vliv; zakládá to pouze povinnost žalované jakožto zhotovitele z vadného plnění (viz § 2617 o. z.). Podle zjištění okresního soudu pak žalovaná vyzvala žalobkyni k doplacení zbytku ceny díla fakturou ze dne 5. 4. 2019, a po uplynutí lhůty stanovené ve faktuře se doplatek ceny díla stal splatným.
35. Podle § 2615 odst. 2 o. z. o právech objednatele z vadného plnění platí obdobně ustanovení o kupní smlouvě.
36. Podle § 2106 odst. 1 o. z. je-li vadné plnění podstatným porušením smlouvy, má kupující právo a) na odstranění vady dodáním nové věci bez vady nebo dodáním chybějící věci, b) na odstranění vady opravou věci, c) na přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo d) odstoupit od smlouvy.
37. Podle § 2106 odst. 2 o. z. kupující sdělí prodávajícímu, jaké právo si zvolil, při oznámení vady, nebo bez zbytečného odkladu po oznámení vady. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího; to neplatí, žádal-li kupující opravu vady, která se ukáže jako neopravitelná. Neodstraní-li prodávající vady v přiměřené lhůtě či oznámí-li kupujícímu, že vady neodstraní, může kupující požadovat místo odstranění vady přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo může od smlouvy odstoupit.
38. Podle § 2016 odst. 3 o. z. nezvolí-li kupující své právo včas, má práva podle § 2107.
39. Podle § 2107 odst. 1 o. z. je-li vadné plnění nepodstatným porušením smlouvy, má kupující právo na odstranění vady, anebo na přiměřenou slevu z kupní ceny.
40. Podle § 2107 odst. 3 o. z. neodstraní-li prodávající vadu věci včas nebo vadu věci odmítne odstranit, může kupující požadovat slevu z kupní ceny, anebo může od smlouvy odstoupit. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího.
41. Podle § 2108 o. z. do odstranění vady nemusí kupující platit část kupní ceny odhadem přiměřeně odpovídající jeho právu na slevu.
42. Co se týče práv žalobkyně z vadného plnění, pak z ustanovení § 2106 odst. 2 a § 2107 odst. 3 o. z. nepochybně plyne, že zvolila-li žalobkyně poté, kdy žalovaná neodstranila vytykané vady díla, jako nárok z vadného plnění slevu z ceny díla, nemůže tuto svou volbu změnit bez souhlasu žalované. Odstoupení od smlouvy ze strany žalobkyně provedené u jednání krajského soudu tak

sice je z hlediska ustanovení § 205a písm. f) o. s. ř. přípustným odvolacím důvodem, avšak nebyl-li k odstoupení dán souhlas žalované, nemůže odstoupení vyvolat žádné právní účinky.

43. Jak již bylo uvedeno shora, obě pohledávky, které byly předmětem tohoto řízení, jsou zcela samostatné a nejsou žádným způsobem provázané, byť obě vznikly z téhož smluvního vztahu. Každá z nich má zcela samostatné podmínky svého vzniku. K podmínkám vzniku pohledávky na zaplacení ceny díla viz odstavec 34 shora. Podmínkami vzniku pohledávky na slevu z ceny díla pak jsou, vedle uzavření smlouvy o dílo, 1) vadné plnění zhotovitele, 2) (včasné) oznámení vad objednatelům zhotoviteli, 3) (důvodná) volba nároku na slevu z ceny díla. Pohledávka na slevu z ceny díla může vzniknout jak po vzniku pohledávky na zaplacení ceny díla (to bude zjevně častější případ), tak i předtím (je-li účastníky smlouvy o dílo dohodnut pozdější vznik práva na zaplacení ceny díla, než podle § 2610 o. z.). Samostatně se pak uvedené pohledávky stávají splatnými (podle § 1958 odst. 2 o. z., není-li dohodnuto jinak).
44. V každém případě pak z žádného zákonného ustanovení nevyplývá jakákoli vzájemnost či podmíněnost plnění uvedených pohledávek. Takovým ustanovením není podle názoru krajského soudu ani § 2108 o. z., který se vztahuje pouze na volbu nároku odstraněním vady. Jakmile totiž vznikne objednateli právo na slevu z ceny díla, může tuto pohledávku použít k započtení na případnou pohledávku na zaplacení ceny díla (za splnění ostatních zákonem stanovených podmínek, zejména ohledně splatnosti pohledávky). Může-li tedy objednatel svým jednostranným právním jednáním způsobit zánik části pohledávky zhotovitele na zaplacení ceny díla, není žádný důvod vykládat § 2018 o. z. extenzivně tak, aby i pro případ uplatnění práva na slevu z ceny díla mohl objednatel oddalovat placení příslušné části ceny díla. Takovému započtení přitom nebrání ani ustanovení § 1987 odst. 2 o. z., neboť, jak vyplývá z rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 684/2020, „vychází-li obě pohledávky (aktivní i pasivní) ze stejného právního vztahu (založeného např. stejnou smlouvou uzavřenou mezi stranami), nelze přehlížet, že proti právu věřitele pasivní pohledávky na její uhrazení zde stojí právo dlužníka (a věřitele aktivní pohledávky) na to, aby dříve, než bude nucen uhradit svůj dluh (plnit na pasivní pohledávku), byly spravedlivě posouzeny i širší souvislosti, za kterých vznikl (okolnosti celého vztahu). Vznikne-li z téhož vztahu více vzájemných pohledávek, odpovídá zpravidla rozumnému (spravedlivému) uspořádání poměrů mezi stranami, aby tyto pohledávky byly vzájemně započitatelné.“
45. Tak jak jsou samostatné okolnosti vzniku pohledávek na zaplacení ceny díla a na slevu z ceny díla, jsou nepochybně samostatné i okolnosti jejich zániku. Každá z těchto pohledávek může zaniknout jen způsoby stanovenými zákonem, jež jsou (kromě zániku splněním) zejména uvedeny v § 1981 a následujících o. z. Je nutno vytknout okresnímu soudu, že ve svém jinak až nadbytečně podrobném odůvodnění vůbec neuvedl, na základě jakého hmotněprávního ustanovení podle jeho názoru pohledávka žalované zanikla, resp. že se touto otázkou vlastně nezabýval. Rovněž okresní soud neuvedl, na základě jakého zákonného ustanovení sám přistoupil k jakémusi vypořádání pohledávek účastníků (když o započtení ve smyslu ustanovení § 1982 a násl. o. z. nemůže být řeč). Krajský soud konstatuje, že žádný důvod zániku pohledávky žalované nevyplývá z žádné skutečnosti, která byla před okresním soudem prokázána či jinak vyšla najevo. Jak správně namítala žalovaná, v řízení před okresním soudem neučinila žádná z účastnic jakýkoli kompenzační projev ohledně předmětných pohledávek. Žalovaná od počátku uplatnila svou pohledávku jednoznačně jako vzájemný návrh ve smyslu § 97 odst. 1 o. s. ř., když popírala existenci pohledávky žalobkyně. Je tedy nutno mít za to, že pohledávka žalované stále existuje v plné výši.
46. Co se týče pohledávky žalobkyně na slevu z ceny díla, pak ohledně ní bylo okresním soudem pravomocně rozhodnuto tak, že žaloba byla zamítnuta. Tímto rozhodnutím jsou ve smyslu § 159a odst. 1, 3 a 4 o. s. ř. vázány jak účastnice řízení, tak soud včetně soudu odvolacího. Otázku povinnosti žalované k zaplacení pohledávky žalobkyně na slevu z ceny díla již nelze projednávat

znovu, jde o věc rozsouzenou. Proto by ani žalobkyně nemohla úspěšně namítat započtení své (pravomocně zamítnuté) pohledávky v tomto odvolacím řízení.

47. Z výše uvedených důvodů tedy vyplývá, že okresní soud nepostupoval správně, pokud vzájemný návrh zamítl proto, že měl za to, že zde existuje pohledávka žalobkyně na slevu z ceny díla, kterou může soud sám jaksi odečíst od pohledávky žalované. Protože pohledávka žalované existuje v plné výši bez ohledu na existenci vad díla a případnou pohledávku žalobkyně z toho vzniklou, nepovažoval krajský soud za potřebné zabývat se ostatními odvolacími výhradami žalované, a podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil výrok V. rozsudku okresního soudu a vzájemnému návrhu vyhověl i co do okresním soudem zamítnuté části, včetně úroku z prodlení ode dne následujícího po splatnosti faktury ze dne 5. 4. 2019 (viz § 1970 o. z. a nař. vlády č. 351/2013 Sb.).
48. Vzhledem k částečné změně rozsudku okresního soudu ohledně vzájemného návrhu musel krajský soud podle § 224 odst. 2 o. s. ř. znovu rozhodnout i o nákladech této části řízení, a to jak mezi účastnicemi, tak o nákladech státu. Po změně měla žalovaná v této části řízení plný úspěch, proto má podle § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. právo na náhradu nákladů řízení v plné výši. Krajský soud neshledal žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro odepření tohoto práva žalované ve smyslu § 150 o. s. ř.; při svém rozhodování, je, jak uvedeno shora, vázán především pravomocným výrokem rozsudku okresního soudu o tom, že žaloba žalobkyně byla zamítnuta, bez ohledu na to, jak tento výrok okresní soud odůvodnil. Obě účastnice jsou obchodní korporace, a celkový výsledek řízení je jednoznačný.
49. Žalované tak za řízení před okresním soudem o vzájemném návrhu náleží náhrada za odměnu advokáta v rozsahu jednoho úkonu právní služby s tarifní hodnotou 181 300 Kč (příprava a převzetí zastoupení ve věci vzájemného návrhu), tj. 8 380 Kč, poměrné části (poloviny) odměny za sedm úkonů právní služby s tarifní hodnotou 380 700 Kč, tj. odměnou 9860 Kč, z toho polovina 4 930 Kč (sepis vzájemného návrhu – v podání, které obsahovalo i vyjádření ve věci žaloby, účast advokáta u místního šetření 21. 7. 2021 (2 úkony), sepis vyjádření z 7. 10. 2021, účast advokáta u jednání dne 9. 12. 2021 (3 úkony), a dva úkony s tarifní hodnotou 379 650 Kč (účast u jednání dne 3. 2. 2022), odměna za úkon 9 820 Kč, z toho polovina 4 910 Kč. Celkem tedy odměna činí 52 710 Kč. Dále pak žalované náleží náhrada hotových výdajů advokáta v rozsahu $300 + 9 \times 150 = 1\,650$ Kč, a zaplacený soudní poplatek ze vzájemného návrhu 9 065 Kč. Celkem tedy náklady řízení před okresním soudem činí 63 425 Kč. Proto krajský soud podle § 220 o. s. ř. změnil výrok VI. rozsudku okresního soudu, jak je uvedeno shora.
50. Vzhledem k tomu, že po změně rozsudku okresního soudu je výsledkem řízení úplný neúspěch žalobkyně, má stát podle § 148 odst. 1 o. s. ř. právo na náhradu nákladů vůči žalobkyni v plném rozsahu. Proto krajský soud podle § 220 o. s. ř. změnil výrok VI. rozsudku okresního soudu, jak je uvedeno shora, tj. uložil žalobkyni nahradit státu tu část nákladů, kterou okresní soud uložil k náhradě žalované.
51. Výrok o nákladech odvolacího řízení se opírá o § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalovaná měla v odvolacím řízení plný úspěch, žalobkyně je proto povinna nahradit jí účelně vynaložené náklady odvolacího řízení, tedy zaplacený soudní poplatek z odvolání ve výši 7 634 Kč, dále odměnu advokáta za dva úkony právní služby podle vyhl. č. 177/1996 Sb. ze základu 152 672 Kč, tj. ve výši 7 220 Kč za úkon, dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč, dále jízdné advokáta k jednání krajského soudu na trase Svítavy – Pardubice a zpět, celkem 145 km, ve výši 1 120,80 Kč, a DPH z odměny a náhrad advokáta v sazbě 21 %, tedy celkem 23 794,80 Kč.
52. Podle § 149 odst. 1 o. s. ř. jsou náklady řízení splatné k rukám advokáta. Lhůty k plnění byly stanoveny podle § 160 odst. 1 o. s. ř., neboť krajský soud neshledal důvody pro stanovení lhůt delších.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek uvedených v § 237 a § 238 o. s. ř. podat dovolání do dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení. Dovolání se podává dvojmo k Okresnímu soudu ve Svitavách. O přípustnosti dovolání a o dovolání samém rozhoduje Nejvyšší soud.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat splnění návrhem na soudní výkon rozhodnutí či exekuci.

Pardubice 14. června 2022

za předsedu senátu nepřítomného z důvodu dovolené:
Mgr. Radek Kopsa v. r.
pověřený člen senátu